

Gróf Tisza Lajos.

Emlékbeszéd.)*

Tisztelt közgyűlés! Mély megilletődéssel lépek erre a helyre, hogy az Országos Erdészeti Egyesület megdicsőült nagy elnöke: *gróf Tisza Lajos* emlékét fölidézzem, azt az emléket, melyből a mindeneket megőrlő idő csak azt a mély fájdalmat semmisítheti meg, amelyet az elválás percében éreztünk.

Az ő élete nem enyészik el, hanem csak alakot változtat s mint kimagasló példa örökkön megmarad, hogy a jövő nemzedéknek *becsületes munkásságára, jellem-szilárdságára s hazafias kötelességérzetére* nemcsak tápláló, hanem termékenyítő hatása is legyen.

És ha a magyar nemzet nagy költője: Jókai, II Rákóczi Ferenczről való megemlékezésében emigy szól:

„Az eszme, aminek egy éltet szenteltél,
Küzd, épít és terjed, hódít és elfoglal,
Mi halottnak látszott, álmaiból felkél,
Helyet kér a földön és halad a korral,“

akkor a magyar erdészet is változatlanul vésheti e szavakat feledhetetlen nagy elnöke emlékkövére.

Mert van-e sorainkban olyan, akit ne lelkesítene az eszme: *a magyar erdőkulturát szilárd alapra fektetni s a magyar erdőgazdaság szebb jövőjét biztosítani!*

Ez az eszme vezette a magyar erdészetnek szentelt önzetlen munkásságában halhatatlan emlékű nagy elnökünket s ez a most már bennünk is meggyökeredzett eszme, «küzd» — mert kitüzött célját még el nem érte; — «épít és

*) Az Országos Erdészeti Egyesületnek Sepsí-Szt.-Györgyön 1898. augusztus 25-én tartott közgyűlésén elmondta: *Vadas Jenő* m. kir. erdőtanácsos és erdészeti akadémiai tanár.

terjed», aminek eredménye főképp az Országos Erdészeti Egyesületnek közgyűléseinken évről-évre hiven vázolt munkásságából, eddigi alkotásaiból s tértfoglalásából tűnik ki; «*hódit és elfoglal*», mert a magyar erdőgazdaság ma már nem az a mostoha gyermek, aki a háttérben meghuzódottan kegyelemmorzsákból tengődik, hanem életerős, nehéz küzdelmekben megedzett sarja közzgazdaságunknak. Sarj, mely a nemzettest életerejét nem gyöngíteni, hanem pezsgő vérével fölfrissíteni van hivatva.

És mi azelőtt «*halottnak látszott*», az a hazafiság s a nemzet vagyonosodását czélzó haladás és kultura mezején kifejtett becsületes munkásság éltető lüktetésétől: «*álmaiból felkél, helyet kér a földön és halad a korr-al.*»

Az ébresztők sorában első, — az, a ki számolva páratlan kötelességérzetével, meggyőződését nyomban tetté is tudta érlelni: dicsőült nagy elnökünk *gróf Tisza Lajos*.

Az ébresztésnek az akkori politikai viszonyok között nehéz küzdelmekkel egybekötött munkájából, már az Országos Erdészeti Egyesület megalapításakor vette ki a maga részét, a mikor is az 1866-odiki alakuló közgyűlésen választmányi taggá történt megválasztása után, kiváló tevékenységet fejtett ki az alapszabályok kidolgozásában.

Majd amikor 1867-ben az egyesület, az erdőgazdasággal kapcsolatos s az erdészettől ennek érdekei csorbítása nélkül el nem választható *vadászati ügyek* fejlesztését és rendezését is tevékenysége körébe vonta, a *vadászati törvény* alapvetésére kiküldött bizottság elnökévé gróf Tisza Lajos választatott meg.

Az ő elnöklete alatt működött bizottság vetette meg tehát az 1872. évi VI., majd az 1883. évi XX. törvény-cikk alapját, abból a főelvből kiindulva, hogy: a *vadászati-jog a földtulajdon elválaszthatatlan tartozéka*.

Lelkesedéssel dolgozott e törvény megalkotását célzó előmunkálatokon nemcsak azért, mert mint maga is *hivatott vadász* nagyon érezte a tervezett törvény hiányát, hanem főképp azért, mert a viszonyok alapos ismeretéből éles ítélőképességgel következtette, hogy a vadászati-törvény életbeléptetése után a várvavárt *erdőtörvény* sem késhet soká.

Maga is erdőbirtokos lévén, nemes gondolkozásmódjával nem csak tudta, hanem mint meggyőződését hirdette is, hogy a *törvényesen védett erdőkultura a magyar közgazdasági jólétnek egyik legerősebb támasza lesz.*

Lehet-e ezek után csodálkozni, hogy az Országos Erdészeti Egyesület felismervén Tisza Lajosban azt a férfiut, aki a magyar közélet nagyobb szabásu és általánosabb hatásu működése között a közgazdaság egyik elhanyagolt ágának: az erdészetnek fejlődését és magasabb színvonalra emelését szívében viseli, szorosabban kívánta magához csatolni s ezért 1868-ban a debreczeni közgyűlésen *első alelnökévé*, majd gróf Keglevich Béla elnök lemondása után 1875-ben nagy lelkesedéssel *elnökévé* választotta.

Ettől a pillanattól fogva áldásos tevékenysége egyesületünk működésével annyira egybeforrott, hogy ezt a kapcsolatot csak a kérlelhetetlen halál szakithatta ketté.

Az országgyűlésnek közgazdasági természetű munkaságában az erdészeti ügyei soha sem kerültek ki figyelmét s midőn a jobbára általa fölkellett országos érdeklődés sürgetésére a nagyfontosságú erdő-törvényjavaslat az országgyűlés asztalára tétetett, mint a képviselőház erdőügyi bizottságának elnöke a javaslat tárgyalásánál s elfogadása érdekében oly buzgalmat fejtet ki, hogy a javaslat 1879-ben, mint XXXI. t.-cz. törvénynyé vált.

A magyar erdőgazdaság eme fordulópontjánál győztes vészéerként magaslik ki Tisza Lajos alakja, de nem azért, hogy most már babérjain pihenjen, de, hogy a szüntelen küzdelemben megedzve, új győzelmeket arasson.

Vezetése alatt s kiváló munkatársai önzetlen ügybuzgalma folytán egyesületünk a térfoglalás és fejlődés útján oly óriási lépésekkel haladt, hogy fő- és székvárosunkban 200,000 frt értékű székházat építhetett, az erdészeti irodalmat következetesen, évről-évre pályázatok s írói megbízások útján nagyértékű művekkel gyarapíthatta s a mint éppen ma hallottuk, 350,000 frtot meghaladó törzsvagyonnal bir s azonfelül jelentékeny segélyző alapítványokkal rendelkezik.

Szándékosan hallgatók Tisza Lajos államférfiui tevékenységéről, mint a melynek méltatására nem mi vagyunk hivatva. De az ezen a téren elért sikerei közül egyet, talán a legkiválóbbat még sem hallgathatom el, mert kapcsolatban áll azzal a meleg szeretettel és odaadó ragaszkodással, melyet az erdészet iránt mindenha érzett.

Az 1879-ediki rettenetesen pusztító árvíz után, mely Szegedet rombadöntötte, a város újjáalkotása körül, mint királyi biztos, számtalan nehézséggel küzdve, lankadatlan erővel s kitartással dolgozott, hogy felséges királyunk jóslata teljesüljön.

A jóslat beteljesedett: Szeged néhány év alatt «szebb lett, mint volt.»

És ha valaki azt hiszi, hogy eme óriási tevékenysége közben Tisza Lajos megfélekedezett erdészeiről, vagy nem ért rá ügyeikkel foglalkozni, csalódik. Bizonyítja ezt az a tény, hogy az ország első erdőőri szakiskolája Szeged város határában, a városnak, mint erdőbirtokosnak áldozatkészségéből, Tisza Lajos hathatós támogatásával és közbenjárásával a pusztító árvíz után 4 évre, tehát 1883-ban, a mikor

Tisza Lajost elévülhetetlen nagy érdemei elismerésül Ő Felsége a király szegedi gróffá avatta, létesült.

A szakiskola létesítése látszólag jelentéktelen esemény volt, de ő annál jobban tudta, hogy következményeiben az erdőgazdaság fejlődésére nagyhatású lesz. Nem is csalódott.

Kiváló része volt nagy elnökünknek az állami erdőtisztek anyagi helyzetének javításában, mert az ebben az irányban megindult mozgalmat kezdettől fogva nemcsak élénk figyelemmel kísérte, de benne ez az ügy éppugy, mint a már tarthatatlanná vált erdészeti műszaki dijnoki intézmény eltörlését, az ország kopárainak befásítását s a magyar erdészeti kísérleti ügy szervezését célzó törekvés hathatós szószólóra talált.

És mindezt csöndben, feltűnés nélkül, a nyilvánosság lehető kerülésével tette, nehogy köszönetre, hála nyilvánításra szolgáltatasson alkalmat.

Hogy az erdészeti ügyeket szolgáló munkában nemcsak mint vezető, hanem mint osztályos társ is halála napjáig bámulatos erélyvel, sohasem lankadó cselekvési kedvvel és szívós kitartással működött, főképpen azok tudják, akiknek tevékenysége egyesületünk ügyeivel szorosabb, közvetlenebb kapcsolatban áll, de tudta ezt minden erdész, tudta az egész ország. És mindenki megerősödött ennek tudatában akkor, a mikor a múlt évi december 19-én tartott közgyűlésünkre testének nagy betegségével, már roskadozva jött hűséges erdészei közé, hogy nagy szellemének utolsó fellobbanásával is világosságot, fényt vessen munkálkodásunkra. . . .

Gróf Tisza Lajos!

A magyar erdészet fejlődése történetéhez ugy hozzá van forrva ez a név, hogy az erdészet jövő nemzedéke bármerre s bárhová tekintsen, ezt a nevet egyesülve,

egybeforrva találja azokkal az intézményekkel, eredményekkel és tettekkel, melyek a magyar erdőgazdaság megerősödésére, az erdészeti tudomány színvonalának emelésére s a magyar erdészet tekintélyének fokozására szolgáltak.

Mint a meleget sugárzó, világító és fénytszóró nap-sugár, úgy hatott az ő élete, az ő munkássága mireánk, munkásságunkra s ez a sugár nem veszté el s nem is fogja éltető hatását veszíteni soha, mert a forrás, melyből fakad s mely a földi élet elenyészése után örökül ránk maradt, gróf Tisza Lajos szelleme: örök.

Most is a halála utáni első közgyűlésünkön, amikor szivünk egész bensőségével, hálával és kegyelettel adózunk dicső emlékének, *szelleme itt van közöttünk és késő unokáink között marad addig, amíg a magyar erdész szíve nemzetéért, királyáért, s a hazáját védő erdős bérczekért dobogni tud!*

Ugy legyen!

Titkári jelentés.

— Az országos erdészeti egyesület 1898. évi közgyűlésén előadta: *Horváth Sándor.* —

Tisztelt közgyűlés! Tizennyolczszor számoltam már be az igazgató-választmány meghagyásából egyesületünk közgyűléseinek egy-egy évi munkásságunkról.

Jelentéseimet mindannyiszor azoknak az országos érdekü intézkedéseknek az ismertetésével kezdtem, melyekkel egyesületünk a magyar erdőgazdaság ügyét időről-időre előbbre vinni igyekezett.

Csak ezután tértem át kebli ügyeinkre, legutóljára hagyva ezek közt is azoknak a veszteségeknek felsorolását, melyek egyesületünket évközben elhunyt érdemes tagtársaink elvesztésével érték.